

Kantorp - historik

När gruvdriften började på allvar i Kantorpgruvan 1866, hade redan Oscarsgruvan och Skalundagruvan varit i drift sedan tidigare. Malmbrytning i Sköldingetrakten har förekommit sedan 1600-talet, medan den i just Kantorpstrakten påbörjades på 1820-talet.

Finspångs styckebruk ägde sedan tidigare gruvan i Kantorp, när man 1889 bildade Kantorps Gruvaktiebolag som blev ett dotterbolag till styckebruket.

Redan 1885 uppsattes en magnetisk malmavskiljare och 1896 byggdes ett riktigt anrikningsverk vid gruvan. Till att börja med klasserades (siktades) malmen på tromlar som bestod av med ståltråd omlindade trästammar. Strax efter sekelskiftet tillgodosågs behovet av elkraft genom ett eget kraftverk i Nyköpingsån vid Åkfors i Björkviks socken. 1904 byttes tromlarna i anrikningsverket mot skaksiktar. En sättmaskin installerades samtidigt. 1907 infördes maskinborrning i gruvan. Året innan hade en käftkross och en valskross installerats.

1913 övertogs gruvorna i Kantorp, efter ett kortvarigt mellanspel, av Boxholms AB. Kraftförsörjningen förstärktes med dieselmotorer samma år. Detta år byggdes också ett nytt anrikningsverk. 1917 anslöts gruvans kraftnät till Älvkarlebynätet. Vid denna tid hade också sänkning av ett nytt schakt påbörjats (Hulds schakt). En ny lave med maskinhus och gruvstuga byggdes, liksom järnväg till Kantorps station. 1918 installerades i anrikningsverket bland annat en kulkvarn samt ett antal skakbord.

1935 insattes en Symons 3' konkross och året efter togs den första slamdammen i bruk.

1945 byggdes ett krossverk till anrikningsverket, så att handplockningen av malm kunde tas bort.

Under jord skedde vid samma tid rationaliseringar. Handrallningen ersattes med elektriska lok på 154- och 174-metersnivåerna. Vagnvändare — konstruerade och tillverkade i Kantorp — för tömning av malmvagnar i tippfickor under jord togs i bruk, och i uppfordringen ersattes spelningen av hela vagnar med 2,5 tons bottentömmande skip. Hulds schakt sänktes under brytningsnivåerna, grovkrossarna flyttades ned under jord och signalsystemet förbättrades. Fingodset under 3 mm siktades bort innan inmatning i kulkvarnarna för att reducera slitage. En ny gruvstuga byggdes också.

1952 nybyggdes anrikningsverket, den tidigare träbyggnaden ersattes med en större i tegel. 1963 var den nya laven i betong med krossverk färdig att tas i bruk, liksom en ny gruvstuga med omklädningsrum för 117 man och bastu samt solarium. 1964-65 revs den gamla laven och det gamla krossverket.

1967 lades gruvdriften ned. Boliden övertog gruvan och påbörjade undersökningsarbeten i syfte att hitta ny malm, vilka pågick under tre år. 1970 avslutades undersökningarna och all gruvdrift lades ned helt.

Efter nedläggningen användes laven under en tid som vattentorn.